

הקדמה

התמורות שחלו בדורות האחרונים הפכו נושאים שהיו מובנים מאליהם למורכבים וזקוקים לליבון והגדרה מחדשת. אחד מן הנושאים הדורשים לימוד הוא מקומן, מעמדן ותפקידן של הנשים.

בתי ספר לבנות אינם חידוש כבר למעלה משני דורות, נשים רוכשות השכלה רחבה ומובילות מהלכים בתחומי חיים רבים. האם התורה רואה אותן כשוות לגברים? מדוע הן פטורות מרוב מצוות העשה? מה מאפיין את שלושת המצוות המיוחדות להן? האם אינן זקוקות או אינן מסוגלות להעמיק בהבנת התורה במקביל להשכלתן הכללית? השאלות מתרחבות גם לעבודת ה' נשית, מעמד האישה ומקומה בתוך המשפחה כרעיה וכאם, הבנת ערך הילודה אל מול 'תכנון משפחה' וכיצד תכונות האופי הנשיות מקבלות ביטוי ראוי בתוך עולם הקדושה.

הרבי מליובאוויטש זצ"ל שימש כמגדלור לדורנו התוהה. צדקותו, גאונותו ומשנתו הרחבה יחד עם היותו מנהיג שנמצא בקשר מתמיד עם כל סוגי האוכלוסייה של עם ישראל בעולם, מעניקות משקל יתר לדבריו, שנאמרו מתוך פרספקטיבה רחבה ועומק של תורה. בדבריו השתלבו נאמנות מוחלטת לתורה ולמסורה, יחד עם הבנה חודרת של אופי הדור ועין טובה ביחס לחידושים ופריצות הדרך טכנולוגיות וחברתיות.

הרבי ראה את הנשים כמובילות תפקידים משמעותיים בבניית דורנו, במשפחה ומחוצה לה. נראה שאין דומה לו בין גדולי ישראל בהעצמת הנשים. מאות שיחות (!) הקדיש הרבי לנשים ובנות, גם בכינוסי נשים שהתקיימו בבית מדרשו וגם

בהתוועדויות עם כלל הציבור בימי שבת ומועד. במהלך השנים עשרות אלפי נשים ובנות קיבלו מכתבים מהרבי ואף שוחחו עם הרבי במעמד חלוקת השטרות לצדקה ובהזדמנויות נוספות.

את עלית מכנס התייחסויות רבות של הרבי לאופיין, מהותן ותפקידן של נשות ובנות ישראל בדורנו. מושגי יסוד מתפרשים באור חדש, לאור אין-ספור מבואות מכל פרד"ס התורה, ניתוח דמותן של נשים בתנ"ך ואף השקה לדיונים הלכתיים. מעבר לתיאור עבודת ה' של אישה, מתייחס הרבי לתנועה הפמיניסטית ולתופעות ותפיסות עולם המנוגדות להלכה ולהשקפת העולם האורתודוקסית. הרבי מתוכח עם טענות שונות לא רק מכוח התורה, אלא גם מכוח טענות של היגיון ומוסר אנושי.

הספר מחולק לשמונה מדורים. הראשון פותח בדיון על מעמד האישה ועידוד הילודה, ומציג אלטרנטיבה לתפיסה הפמיניסטית. במדור השני 'עבודת ה' בגוון נשי' נמצאים דיוני עומק על לימוד תורה לנשים, עדיפותן של נשים על גברים בכוח האמונה ובעולם הרגשי, עבודת ה' של עקרת בית הטרודה בעניינים הנראים פעוטים, הזכות ללדת והיחס ליופי, לחיי חולין, להתנהלות כלכלית ולקריירה.

המדור השלישי עוסק בשלושת מצוות הנשים - טהרה, חלה והדלקת נרות שבת. מתבארים בו עומק הזכות וגודל האחריות בהקפדה על המצוות הללו. במדור הרביעי 'חינוך של אמא' דן הרבי בתכונות אופי נשיות המסייעות לחינוך, ובעדיפות האם על האב בתחום.

במדור 'שליחות בהפצת יהדות' אנו מוצאים כיצד דווקא בדורנו נשים יכולות להירתם לטובת הפצת יהדות בהיקפים גדולים, מבלי שהדבר יסתור את כללי הצניעות. המדור השישי

מאיר מזווית מפתיעה את מקומן של הנשים לאורך לוח השנה העברי, מראש השנה ועד שבועות, דרך חנוכה פורים ופסח. התבוננות בנשים שחיו בימים ההם הופכת לרלוונטית לנשות הזמן הזה.

מדור קצר יוחד לנושא הגאולה, 'בזכות נשים צדקניות' נגאלו אבותינו ועל נשות דורנו לדעת שגם בהן מצוי הכוח להביא את הגאולה. מרחל אימנו ניתן ללמוד מהי התמסרות לזולת כהכנה לגאולה, וממרים הנביאה - לשמוח את שמחת הגאולה. המדור השמיני, 'עזר כנגדו', דן בבניית סולם ערכים נכון, מקומה של האישה בעבודת ה' של בעלה וכוח ההשפעה שלה עליו ועל הנהגת הבית כולו. לקראת סיום הספר מופיע תיעוד של שיחה מעניינת בין הרבי לאדמו"ר מבעלז בנושא חינוך נשים ובנות בדורינו.

במדור העיוני החותם את הספר, מופיעות שלוש שיחות עמוקות של הרבי מתוך ספרו העיוני "לקוטי שיחות". הראשונה, 'כוחה של רחל אימנו - כוחה של אישה', עוסקת בכוחה של עקרת בית, מתוך התבוננות בדמותה של רחל אמנו ובשיחה של יוסף עם יעקב אבינו. השיחה השנייה, 'סוד תפילת חנה', עוסקת בכוח התפילה ובכוונתה, מתוך לימוד תפילת חנה אם שמואל הנביא. השיחה השלישית, 'מצוות תלמוד תורה לנשים' עוסקת בחילוק למדני המבאר את גדר חובת וזכות לימוד תורה לנשים מהבחינה ההלכתית.

ברצוני להודות לכל המסייעים בעבודת הכנת הספר ובראשם 'ועד הנחות בלה"ק', רוב השיחות שבספר זה הינם מתוך סדרת הענק של שיחות הרבי שבהוצאתם - "תורת מנחם". הם נהגו בנו עין טובה ואיפשרו לנו שימוש בחומר הרב והאיכותי.

השיחות שנאספו בספר זה הובאו ככתבם בסדרת 'תורת מנחם', ללא עיבוד או עריכה, אבל לעיתים עם קיצור וללא ההקשר בו הם נאמרו בתוך השיחה כולה. את ההערות הרבות והעשירות השמטנו להקלה על הקריאה. פתחנו את כל ראשי התיבות, הבאנו פירוש למילים קשות והוספנו כותרות ופתיחים.

תודה מיוחדת לידידי ברוך הכשרונות הרב אהרוני ברנשטיין על חלקו הרב בספר זה, בסיוע בבחירת הקטעים ובכתיבת הפתיחים וכותרות.

תודה גדולה לאשתי היקרה, ברכה ליבי, שעומדת לימיני ושותפה להתעסקות בלימוד החסידות והפצתה. "רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה".

תקוותי כי הספר יוסיף לבירור אחד מהנושאים המרתקים והנידונים ביותר בדורנו, ויועיל לחיזוק נשים ובנות בעבודת ה' ובהבנת גודל תפקידן וזכותן.

המלקט והמוציא לאור
משה שילת

תוכן העניינים

מעמד האשה

- א. מעמד האשה** 19
- התנועה הפמיניסטית הפחיתה מכבוד הנשים לעומת התורה שמייקרת את מעמדה ומייתרת את הצורך בחיקוי העולם הגברי. שיבוש ערכים החדיר שאיפות לקריירה ולקיום מצוות גבריות, וגרם לעיוותים כנגד התורה וכנגד ההיגיון האנושי. מהותו של ילד נקבעת לפי האם, ותפקידו לפי האב.

עבודת ה' בגוון נשי

- ב. יפה היא הצניעות** 37
- התורה הבטיחה ברכות עצומות לאשה ששומרת על צניעותה. העדר הצניעות גרם לזלזול, להפקרות ולטרגרדיות. על נשים לחוש גאווה יהודית ואי־תלות באופנות מזדמנות. יש לחנך לצניעות מתוך הכרה בכך שהיא המידה היפה ביותר.
- ג. לימוד תורה לנשים** 41
- אשה אחראית לזרז, לעודד ולחזק את ילדיה בלימוד תורה, מתוך אהבה וחיבה יתירה, ושכרה גדול. על ידי הלימוד עם הילדים נוסף בלימוד התורה של האמהות עצמן. מהחידושים הטובה בדורות האחרונים: לימוד תורה לנשים. לא רק בהלכות ובחסידות, אלא בכל ענייני התורה, בבקיאות ובעיון.
- ד. שותפות בלימוד** 49
- נשים יכולות לגרום לתרומת צדקה גדולה יותר של המשפחה. זכותן של הנשים, איננה רק על הבאת הילדים לבית הספר אלא

- יד. שבת כל השבוע** 113
- מטרתו של בית יהודי היא להיות בהנהגה של שבת - ללא כלבולים ודאגות ועם בטחון בה', המאפשרים הידור בנתינת צדקה וקביעות עיתים לתורה. כשם שהכנת צרכי שבת והדלקת הנרות נעשות בהידור ע"י נשים, כך גם החדרת אוירת השבת במשך השבוע תלויה בהן.

שלוש המצוות

- טו. מצוות הנשים** 119
- על הנשים להביא חמימות ושמחה אמיתיות בביתן. הדלקת נרות מביאה שלום ואור, ומשרה את אורו של הקדוש ברוך הוא בבית. הפרשת חלה ותרומת צדקה פועלים שהמאכלים והפרנסה יבואו לבריאות ולברכה. טהרת המשפחה מזכה בילדים טובים ובריאים.
- טז. נרות השבת מאירים בטבע ומעליו** 123
- מצוות השבת מזכירה את בריאת העולם ואת ההשגחה הפרטית שבתוך הטבע, ויחד עם זה את יציאת מצרים והנהגת הנס המלמדת לנצח את הטבע. נרות השבת של שרה אמנו האירו - מעל הטבע - משבת לשבת. כל יהודיה יכולה להאיר את הקדושה בתוך החולין.
- יז. הנר משפיע** 131
- נרות השבת מאירים את הרוחניות ואת הגשמיות. הם מחדירים, גם בימי החול, בטחון בה' ושלווה. חוסר הדאגה משפיע לטובה על המשפחה, ואפילו על השכנים. ברורנו, האור בבית איננו חזק דיו אל מול רעיונות זרים ולכן יש להוסיף בהדלקת נרות ע"י ילדות.

- יח. המפתח ביד הנשים!** 137
- הסיבה לירידת הדורות תלויה באי הזהירות בטהרת המשפחה. קיום מצוות הטהרה תלוי באשה. מצווה זו נוגעת לבריאות הגוף והנשמה, וליכולת הנשמה לבוא לידי ביטוי. אלו שנולדו לא בטהרה יכולים להתגבר על הפגם בהחלטה תקיפה, אבל מזון לא כשר מונע את תוקף הנשמה.

חינוך של אמא

- יט. אמא נוגעת ישירות** 147
- תפילותיה של אשתו של אבא חלקיה נענו לפני תפילותיו, מפני שהעניקה מזון ממשי לעני ולא רק ממון. באותו אופן, האבא מעניק את המסגרת, אבל האמא נוגעת ישירות לחינוך הילדים.
- כ. הצלחה בחינוך** 151
- עבודת החינוך צריכה להעשות בימין מקרבת בחזקה את החלקים החיוביים, ורק לאחר מכן שמאל דוחה בחולשה את התכונות הלא רצויות. נשים ניחנו בתכונה של קירוב ורוך, וזוהי מעלה בעבודת החינוך. ניתן להשפיע ולחנך גם דרך סיפור ומשחק, ובראש ובראשונה כאשר המחנך משמש דוגמה חיה.

שליחות בהפצת יהדות

- כא. לחדור ללב** 159
- בארה של מרים מורה על קשר בין נשים למים. כשם שהמים "מוליכין את המזון למקומותיו הידועים", כלשון הרמב"ם, כך לאשה יש הגישה הנכונה להגיע ללב הזולת ולהחדיר בו את מזון התורה והמצוות.

נרות השבת מאירים בטבע ומעליו

מצוות השבת מזכירה את בריאת העולם ואת ההשגחה הפרטית שבתוך הטבע, ויחד עם זה את יציאת מצרים והנהגת הנס המלמדת לנצח את הטבע. נרות השבת של שרה אמנו האירו - מעל הטבע - משבת לשבת. כל יהודיה יכולה להאיר את הקדושה בתוך החולין.

א. עומדים אנו עתה בעיצומם של ימי ספירת העומר - הימים שמקשרים את הימים-טובים פסח ושבועות - קרוב יותר לחג השבועות.

חג השבועות הוא "זמן מתן תורתנו" - שבו עשה הקב"ה אותנו (על ידי התורה) לעם, עם שלו, עם אלקי, והעניק לנו חירות אמיתית - התורה היא חיינו, חיות אלקית, שהחזיקה אותנו בכל שינויי המצבים והמאורעות במשך אלפי שנה מאז שניתנה לנו, ובכח התורה נמשיך ללכת הלאה, עד לגאולה האמיתית והשלמה על ידי משיח צדקנו.

בכדי לקבל דבר יקר וטוב, ובפרט דבר שנוגע ומוכרח לחיים - נדרשת הכנה, במדה האפשרית, לפי תנאי הזמן והסביבה. וכן הוא בנוגע לקבלת התורה - שהקב"ה קבע לבני ישראל שבעה שבועות אלו בתור זמן הכנה לקבל את המתנה היקרה של התורה. בימים אלו צריך כל יהודי - איש ואשה, גדול וקטן - להיות חדור כולו בהכנה הראויה לקבלת התורה; לא להסתפק בכך שהקב"ה נותן את התורה, אלא להכשיר את עצמו להיות מקבל התורה, ועד שהתורה תהיה אצלו המנהיג ומורה-הדרך היחידי בחיי היום-יום, מקור החיים ויסוד כל מציאותו.

**לא להסתפק בכך
שהקב"ה נותן
את התורה, אלא
להכשיר את עצמו
להיות מקבל התורה**

טבע ונס

ב. כיון שהתורה היא היסוד של כל חיי ישראל בכל פרטיהם, הרי מובן שהיא כוללת את כל הדרוש לסדר החיים, שנחלק בכללות לשני אופנים: ישנו סוג חיים שמתבטא בדברים רגילים, יום-יומיים, שנחשבים למאורעות טבעיים, שבהם לא ניכרת השפעה של כחות מיוחדים; וישנו סוג של מאורעות בחיים שבהם מתבטאת הנהגה בלתי רגילה, על-טבעית, שמושפעת מכחות מיוחדים - התגלות של השגחה פרטית.

שני דרכי חיים הנ"ל נקראים בספרים הנהגה טבעית והנהגה נסית: הנהגה שהקב"ה מנהיג את העולם בדרך הטבע, שחוזרת ונשנית יום אחרי יום ושנה אחרי שנה; והנהגה שלמעלה מהטבע, שהם הנסים שמראה הקב"ה לאלו שראויים לכך. ואף שאין זה מאורע יום יומי, הנה על ידי התבוננות עמוקה בחיי היום-יום, יכול כל אחד להכיר ולהרגיש בחייו גם את ההנהגה הנסית,

מתוך תקווה שהקב"ה ימשיך להנהיג אותנו הן בהנהגה טבעית והן בהנהגה נסית, באופן טוב, ובשמחה וטוב לבב.

וכשם שהדברים אמורים בנוגע לכל אחד מישראל בתור פרט, כן הוא ביחס לעם ישראל בתור כלל. וכפי שהדבר מתבטא בכל דור עצמו, כן הוא בנוגע לכללות דברי ימי החיים של בני ישראל מאז שנעשו לעם, ועוד לפני זה – מאז שהעולם קיים.

חלוקה זו קיימת גם בתורה, שלימודה מביא לידי מעשה – קיום המצוות, שיש בהם שני סוגים: יש מצוות שתוכנן להזכיר ליהודי שידע שהנהגה טבעית וכל הענינים הטבעיים באים ומונהגים מהקב"ה; ויש מצוות שסגולתן מתבטאת בחיזוק ההכרה העמוקה שבעת הצורך מראה הקב"ה נס, ומתנהג עם בני ישראל בכלל בדרך שלמעלה מהטבע.

ויש מצוות שכל אחת מהן כוללת ומורה על שני אופני הנהגת הקב"ה בעולם – הן ההכרה שהנהגה הטבעית היא בידיו של הקב"ה, והן תוקף הזכרון על הנהגה נסית, שהקב"ה מראה את חסדו לבני ישראל באופן שלמעלה מהטבע.

השבת מזכירה

ג. אחת ממצוות אלו – היא המצוה שנקבעה לנושא הכינוס של נשי ובנות חב"ד בשנה זו – **מצות שבת**, שכוללת הוראה ומוסר – השכל בשני האופנים הנ"ל:

מצות שבת היא חלק מעשרת הדברות, שנאמרו בתורה שתי פעמים. בפעם הראשונה – בפרשת יתרו – מבארת את התורה את הטעם של מצות שבת: "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ.. וינח ביום השביעי", ולכן, כאשר יהודי מקיים מצות שבת כפי שצוה הקב"ה, שלאחרי ש"ששת ימים תעבוד" יהיה

"יום השביעי שבת לה' אלקיך", על ידי שמירת קדושת השבת כפי רצון ה' - אזי מתעוררת ומתחזקת אצלו האמונה וההכרה השכלית שהעולם אינו מציאות בפני עצמו ח"ו, אלא הקב"ה בראו ומנהיגו באופן של ששת ימים של בריאה ויום שביעי של שבת.

ואותם שבעת ימי בראשית חוזרים ונשנים בכל שבוע: הקב"ה מקיים את העולם בתמידות, ועל-פי המבואר בחסידות - מהוה הקב"ה "בכל יום תמיד מעשה בראשית"; בכל יום תמיד נברא העולם מחדש על ידי הקב"ה כמו בששת ימי בראשית, ובכוא יום השבת נח הקב"ה ומצווה זאת גם על בני ישראל. וכאשר יהודי מקשר ומאחד, כביכול, את הנהגתו עם הנהגת הקב"ה, אזי נעשה "שותף" עם הקב"ה, בורא ומנהיג העולם.

ונמצא שתוכן ענין השבת הוא - הבעלות של ההשגחה העליונה בשייכות להנהגה טבעית.

ואילו בפרשת ואתחנן - שבה חוזרים ונשנים עשרת הדברות - נאמר "וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויוציאך ה' אלקיך משם ביד חזקה ובזרוע נטויה על כן צוך ה' אלקיך לעשות את יום השבת", והיינו, שיום השבת מזכיר לבני ישראל שהקב"ה הוציא אותם ממצרים על ידי מעשי נסים, בדרך שלמעלה מהטבע, כדי שיהיו (בני חורין מפרעה מלך מצרים בזמנו, וגם מכל הגבלות (מצרים) העולם בכל זמן, ויהיו) עבדים לקב"ה לעולם.

החירות הנסית ממצרים והעבדות לקב"ה, מתבטאים בכך שיהודי שומר את השבת, על ידי שמונע את עצמו מעשיית דבר האסור, ומקדש את עצמו על ידי המצוות שצריך לקיימם ביום זה. ובכך מראה יהודי את ידיעתו וזכרונו התמידי והמוכרח לחיות, שגם עתה מנהיג הקב"ה את בני ישראל בהנהגה נסית, למעלה מהטבע, כמו ביציאת מצרים.

כלומר: מחד גיסא, צריך יום השבת להחדיר אצל יהודי את התודעה וההכרה - שיהיה חדור בה גם בימות החול - שגם

**כאשר יהודי פוגש
מצב של ניגוד בין
דרישת העולם
לציווי התורה
בשולחן ערוך -
אזי "עבדי אתם!"**

הנהגת העולם בדרך הטבע היא לאמיתו של דבר השגחה פרטית של הקב"ה, שבורא ומהווה תמיד את העולם בכל פרטיו; ומאידך גיסא, צריך יום השבת להחדיר אצל יהודי את הזכרון התמידי והמוכרח, שלא רק ביציאת מצרים הראה הקב"ה נסים, ואילו עכשיו הננו עבדים ח"ו לסביבה, כמו אומות העולם, שנתונים תחת מרות חוקי העולם, גם אם אינם בהתאם לציוויי התורה ומנוגדים אליה,

אלא צריך לזכור שכשם שביציאת מצרים אמר הקב"ה "עבדי הם", "ולא עבדים לעבדים", היינו, שבני ישראל הם עבדים אך ורק לקב"ה, ולחלוטין אינם תחת מרותם של אלו שבעצמם אינם אלא עבדים, כך צריך יום השבת לשמש בתור זכרון והוראה יום-יומיים, שכאשר יהודי פוגש מצב של ניגוד בין דרישת העולם לציווי התורה בשולחן ערוך - אזי "עבדי אתם!" רק בעלותו של הקב"ה שולטת על יהודי; והנהגתו של הקב"ה עם בני ישראל היא תמיד למעלה מהטבע, הנהגה נסית מופלאה.

ואז ברור הדבר שתהיה לו שבת מנוחה; והרי שבת הוא יום ש"מינייה מתברכין כולהו יומין", כך, שעל ידי קיום מצות שבת כדבעי, מתברכים מהשבת כל ימי השבוע בקדושה וברכה.

להאיר את החולין

ד. וכמדובר בהזדמנות קודמת - מתחילה ההכנה והכניסה לשבת לפני התחלת יום השבת:

דקות אחדות לפני כן - צריך להדליק נרות שבת, ולהכניס אורה בעולם שהוא עדיין חולין. ועל אורה זו מברכים "אשר

קדשנו במצוותיו וצונו להדליק נר של שבת". נרות שבת צריכים להאיר בביתנו של יהודי, באופן שמיום השבת נעשים מוארים לאחרי זה גם ימות החול; ומביתנו של היהודי צריכה האורה להתפשט בכל הסביבה.

ובהכרח שמצוות נרות שבת היא בזמן הכנסת השבת, כדי להאיר גם את החולין. ובזה מתבטא גם תוכן ענין השבת: בכחו של יהודי לפעול - על ידי מצוות הקב"ה - שגם בית שמצד עצמו יכול להיות חסר בו ח"ו האורה הדרושה, יהפוך לבית מואר וקדוש, שמח ומאושר בגשמיות וברוחניות.

ועל-פי פסק דין השולחן ערוך, על יסוד הוראת המשנה והגמרא - נתן הקב"ה מצוה זו בעיקר לנשים, כך, שזהו התפקיד והזכות שניתן לאשה בישראל, שתוכל לפעול את ההכנה והכניסה של אור וקדושת השבת, באופן שיומשך ויאיר בכל ימות החול.

ה. וזהו גם הלימוד ומוסר-השכל מסיפור חז"ל במדרש אודות הראשונה מאימותינו (שרה רבקה רחל ולאה): כאשר שרה אמנו הדליקה ביום ששי נר שבת, הנה למרות שכמות השמן היתה מספיקה לדלוק רק במשך השעות הדרושות בשבת, דלקו הנרות והאירו עד לערב שבת הבא. דבר זה היה בכחה בגלל גודל צדקותה ומעשיה הטובים.

וההוראה מזה: כל אשה בישראל נקראת בת שרה רבקה רחל ולאה, והיינו, שכל אשה בישראל יש לה בירושה כח על-טבעי זה, שכאשר מדליקה נרות שבת בברכה - שהקב"ה קידשה בציווי זה ונתן לה את הכח הדרוש לזה - יומשכו אור וחום השבת לא רק במשך יום השבת, אלא ילוו ויחדרו גם את כל ימי השבוע עד ליום ששי הבא, שאז תחזור ותדליק נרות שבת מתוך קדושה מחודשת, תוספת אור וחום.

וכאמור לעיל, שעל ידי זה נעשה ביתו ואורח חייו של היהודי מואר בשני האופנים: הן במאורעות היום-יום הרגילים והטבעיים, והן במאורעות שאינם רגילים – בכל אחד משני האופנים, מונהג היהודי ומוגן על ידי הקב"ה, "שומר ישראל".

ועל ידי זה שכל אחד מישראל הופך את ביתו למשכן ומקדש לקב"ה, בית שבו שורה הקב"ה – "ושכנתי בתוכם", "בתוך כל אחד ואחד" – בית שגם ימות החול מתעלים בעילוי והקדושה של שבת ויום טוב, אזי יגן עלינו הקב"ה בכל הזמנים, ויוליכנו עד ליום המואר של הגאולה האמיתית והשלימה, במהרה ממש, על ידי משיח צדקנו.

ו. ה' יתברך יברך את כל אחת מכן, וכולכן יחד, להאיר את בתיכם ואת הבתים שמסביבכם בקדושת התורה ומצוות – "קדשנו במצוותיו",

ואור זה יאיר ויבהיק הן את דרך החיים הרגילה והנורמלית, והן את המאורעות הבלתי רגילים,

כך, שבכל מקום ותמיד תאיר הידיעה וההכרה: הקב"ה נמצא יחד אתנו, אנחנו עמו של הקב"ה והקב"ה הוא אלקינו שמנהיג אותנו.

ותזכו להנהיג את הבית מתוך בריאות ושמחה, לחנך ולגדל את הילדים לתורה לחופה ולמעשים טובים, ולהעמיד "דור ישרים יבורך" – דורות טובים ובריאים בגשמיות וברוחניות גם יחד.

שיחה לנשי ובנות חב"ד, כ"ה אייר ה'תשכ"ו.

תורת מנחם התוועדויות, ה'תשכ"ו חלק ב' עמוד 407.